



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ  
Министър на образованието, младежта и науката

**ЗАПОВЕД**

**№ РД 09 – 702/31.05.2011 г.**

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

**УТВЪРЖДАВАМ**

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия **код 861010 Охранител**, специалност **код 8610102 Лична охрана** от професионално направление **код 861 Сигурност**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Милена Дамянова – заместник-министър.

**СЕРГЕЙ ИГНАТОВ**

*Министър на образованието,  
младежта и науката*

**МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА**

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА**

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ  
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	<b>Код по СППОО</b>	<b>Наименование</b>
<b>Професионално направление</b>	<b>861</b>	<b>СИГУРНОСТ</b>
<b>Професия</b>	<b>861010</b>	<b>ОХРАНИТЕЛ</b>
<b>Специалност</b>	<b>8610102</b>	<b>ЛИЧНА ОХРАНА</b>

Утвърдена със заповед № РД 09 – 702/31.05.2011 г.

София, 2011 година

## **I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА**

Националната изпитната програма е предназначена за организиране и провеждане на държавните изпити по теория и по практика за придобиване **трета** степен на професионална квалификация по професията **861010 Охранител**, специалност **8610102 Лична охрана**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетенции на обучаваните, изискващи се за придобиване на трета степен по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитната програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионално образование и обучение (ЗПОО) в съответствие с Държавното образователно изискване на придобиване квалификация по професията **Охранител** ( Наредба № 9/4.12.2006 г., обн., ДВ. бр.13 от 9 Февруари 2007 г.).

Държавните изпити по теория и практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване.

## **II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА**

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:**
  - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание.
  - б. Критерии за оценяване.
- 2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:**
  - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
  - б. Критерии за оценяване.
- 3. Система за оценяване.**
- 4. Препоръчителна литература.**
- 5. Приложения:**
  - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
  - б. Примерно индивидуално практическо задание.

### III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

#### 1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание.

##### ИЗПИТНА ТЕМА № 1

**Основни принципи на Частната охранителна дейност. Ред за издаване на лиценз за извършване на частна охранителна дейност и обхват на лиценза. Личната охрана като вид Частна охранителна дейност – същност и характеристика.**

##### План-тезис:

- Определение, субекти и принципи на частната охранителна дейност, съгласно Закона за частната охранителна дейност.
- Ред за издаване на лиценз за извършване на частна охранителна дейност.
- Обхват на лиценза за извършване на частна охранителна дейност.
- Същност и характеристика на личната охрана като вид частна охранителна дейност.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Познава основните принципи на частната охранителна дейност.	5
Знае реда за издаване на лиценз.	5
Описва обхвата на лиценза за частната охранителна дейност.	5
Анализира основните принципи на частната охранителна дейност.	10
Оценява същността на охранителната дейност.	5
Описва същността и прави характеристика на личната охрана	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

##### Практико-приложна задача

При пристигането на лек автомобил с десен волан пред офиса на охраняваното лице той паркира до тротоара, по посока на движението на еднопосочна улица. В колата пътуват шофьор, охранявано лице и един телохранител. Телохранителят е левичар (силната му ръка е лявата, с която държи огнестрелно оръжие). Телохранителят е на втората седалка, точно зад охраняваното лице.

Офисът на охраняваното лице се намира на втория етаж в обществената сграда, отстояща на 15 метра от тротоара. Охраняваното лице закъснява за среща с бизнес-партньор, нетърпелив е, отваря вратата на колата и се отправя към офиса. Телохранителят го настига, застава встрани от десния му крак на около 0,4 метра разстояние и оглежда околната среда само на 90 градуса – отпред и вдясно. Внезапно възниква опасност от нападение към охраняваното лице от 7 метра разстояние откъм лявата му страна.

Възможно ли е при такива условия на охранителната дейност охранителят да отрази адекватно опасността и да защити охраняваното лице? Какви грешки (ако има такива) са допуснати при пътуването в колата, при излизането от нея и при позиционирането на охранителя зад охраняваното лице? Ако смятате, че са допуснати грешки, какви са те? Моля, изберете ги!

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 2.

**Учение за престъплението. Престъпления против личността, живота, здравето, реда и общественото спокойствие. Правни основания за използване на огнестрелно оръжие, видове и характеристика на помощни средства за отбрана.**

### План-тезис:

- Определение за престъплението.
- Наказателноотговорен субект – възраст, вменяемост.
- Правни основания за използване на огнестрелно оръжие.
- Изброяване на помощните средства за отбрана и описание на работата с тях.
- Мерки за безопасност при работа с помощни средства за отбрана.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Описва и определя престъплението по смисъла на от Наказателния кодекс.	5
Изяснява престъпленията против личността, живота, здравето, реда и общественото спокойствие.	10
Знае правните основания за използване на огнестрелно оръжие.	10
Анализира правните основания за използването на помощни средства при упражняване на дейността на охранителя.	10
Запознат е с мерките за безопасност при работа с помощни средства за отбрана.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача :

Формацията „диамант” на екипа за охрана най-често се използва за ескортиране на охраняваното лице и е особено ефективна, когато се ходи по улици с много хора.

При движение на екип за охрана в подобна формация в състав от 4 охранители без „опашка”, внезапно е възникнала реална опасност за сигурността на формацията отзад – двама нападатели са приближили плътно в гръб охраняваното лице. „Лявото крило” и „дясното крило” от екипа са сканирали материалната и социалната среда само по 180 градуса, „авангардът” е сканирал не повече от 240 градуса като е насочил вниманието си главно за идентифициране на възникване на потенциална опасност срещу посоката на движение на екипа – от прозорци и тераси на сгради, както и от приземни етажи и мазета. Личният телохранител през това време се е движил почти до охраняваното лице, от дясната му страна, като е разговарял с него. Какви грешки са допуснати от страна на отговорника при организацията на екипа за охрана? Какви грешки са допуснали „авангардът” и другите охранители в процеса на съпровождане на охраняваното лице?

**Дидактически материали:** Наказателен кодекс.

### ИЗПИТНА ТЕМА № 3.

**Видове частна охранителна дейност. Същност и специфични изисквания към организацията на личната охрана. Ред за придобиване, съхранение, носенето и употреба на огнестрелни оръжия и боеприпаси.**

#### План-тезис:

- Видове охранителна дейност – изброяване. Критерии за определянето на видовете охранителна дейност. Характеристика на видовете охранителна дейност, регламентирани в Закона за частната охранителна дейност.
- Същност на личната охрана.
- Изисквания към организацията на личната охрана.
- Изисквания по реда за придобиване, съхранение, носенето и употреба на огнестрелни оръжия и боеприпаси - нормативни документи и регламентация.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
	60
Познава видовете охранителна дейност.	10
Изяснява критериите за определяне на видовете частна охранителна дейност.	5
Сравнява видовете охранителна дейност.	5
Описва същността и специфичните изисквания към организацията на личната охрана.	10
Знае нормативните документи и нормите регламентиращи правото и реда за придобиване, съхранение, носенето и употреба на огнестрелни оръжия и боеприпаси.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

#### Практико-приложна задача:

Задачата, която трябва да решите е свързана със ситуацията описана в казуса. При посочените в него условия е необходимо да оцените адекватността на данните и да направите съответните изводи и заключение относно това трябва ли да бъде отнето на охранителя разрешението за придобиване на огнестрелно оръжие?

**Казус:** Издадено е разрешение за придобиване на огнестрелно оръжие на лице, регистрирано като едноличен търговец, осъществяващо частна охранителна дейност – лична охрана на физическо лице. Охранителят посещава в извънработно време питейни заведения с приятели и участва няколко пъти в пиянски скандали и сбивания, но никога не е заплашвал при тези случаи някого с употреба на огнестрелно оръжие, което редовно носи у себе си.

При последния скандал в заведение произшествието е посетено от дежурен полицейски екип, участниците са задържани и отведени в полицейски участък за изясняване на случая. При снемането на показания от тях се установява, че охранителят е участвал с неправомерни физически действия срещу двама от задържаните, но не е заплашвал с употреба на оръжие и не е извадил такова от кобура. Дежурният сержант в дежурната част в полицейския участък е наредил огнестрелното оръжие на охранителя да бъде отнето и предадено за съхранение в касата в дежурната стая.

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 4.

**Същност на охранителното обследване и технология на изготвяне на план за охрана на обект. Особенности на плана за охрана при пожар или стачка в обекта. Съдържание на плана за охрана на физическо лице при получаване на сигнал за отвличане.**

**План-тезис:**

- Съдържание на охранителното обследване. Уязвими сектори в обекта за охрана. Структура на плана за охрана.
- Съдържание на плана за охрана при пожар, стачка в обекта и при получаване на сигнал за отвличане.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки <b>60</b>
Изяснява същността на охранителното обследване и технологията на изготвяне на охранително обследване.	5
Обяснява значението на охранителното обследване за правилната организация на охраната на обект.	10
Изяснява структурата на плана за охрана на обект.	5
Познава съдържанието на плана за охрана при пожар и стачка в обекта.	10
Изяснява съдържанието на плана за охрана при получаване на сигнал за отвличане.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### **Практико-приложна задача:**

Организирайте охраната на лично имущество (жилище) и личната охрана на физическо лице и членовете на семейството му по време на пребиваването им в жилището. Охраняваното лице, възложителят по договора за охрана, е получавал сведения от свои познати за недвусмислено изказвани заплахи (в неформална среда) за физическо посегателство спрямо него и членове на семейството му.

Жилището се намира в района на гр. Х, в края на квартала, от който по туристическа пътека се стига пеша до вилна зона. Пътеката, на някои места, е обградена с тополи.

Жилището има три етажа, широк двор и каменна ограда с височина около 2,5 метра. Пътеката с тополите се намира югоизточно от оградата, двора, балконите и прозорците на втория и третия етаж на охраняваното жилище. По права линия от тях, на около 200 метра има тополя, чиито долни клони са израстнали на около 2 метра височина над дънера ѝ. Пътеката има денивелация около 0,7 – 0,8 метра спрямо основата на оградата.

Анализирайки обекта, направете заключение има ли основание да смятате, че при такава обстановка в югоизточния край на жилището съществува уязвим сектор? Ако приемете, че съществува уязвим сектор опишете същността на потенциалната опасност и конкретните мерки в плана за охрана на жилището, които ще бъдат предприети за опазване на здравето и живота на възложителя по договора за охрана и членовете на семейството му.

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 5.

**Престъпления против личността и собствеността съгласно Наказателния кодекс. Форми на взаимодействие на служителите от охраната с органите на МВР за предотвратяване и разкриване на нарушения и престъпления. Забрани при осъществяване на охранителна дейност.**

**План-тезис:**

- Престъпления против личността – убийство, телесна повреда, злепоставяне, отвличане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, издаване на чужда тайна, обида и клевета, трафик на хора.
- Престъпления против собствеността – кражба, грабеж, присвояване, измама, изнудване.
- Взаимодействие на служителите от охраната с органите на МВР – форми.
- Забрани при осъществяване на охранителна дейност за ръководителите и за охранителите. Санкции, които се налагат при нарушаване на забраните.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Характеризира престъпленията против личността и наказателната отговорност за тях.	10
Знае престъпленията против собствеността и наказателната отговорност.	10
Описва формите на взаимодействие на служителите от охраната с органите на МВР.	10
Анализира забраните за осъществяване на охранителна дейност за ръководителите и за охранителите и санкциите, които се налагат при нарушаване на забраните.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

**Практико-приложна задача:**

Охраняваното лице съобщил за среща в последния момент с негова позната в много посещаван ресторант на първия етаж. Отговорникът на охранителния екип не е проучил предварително помещението. Охраняваното лице пожелало да заеме маса до панорамен прозорец с хубав изглед към тротоара до трамвайната линия и площада до нея. Отговорникът на екипа се съгласил.

Личният телохранител и останалите членове на екипа седнали на съседна маса, видимостта от която към външната материална и социална среда била затруднена поради наличието на закачалка за дрехи, която по време на посещението в заведението била отрупана с дрехи. Също така охранителите са имали лош визуален контрол върху цялото помещение и входа на ресторанта.

Поради дългия престой в ресторанта се наложило охранителният екип също да консумира храна и напитки. Внезапно охраняваното лице и неговата събеседница станали прави, той платил набързо, мушвайки няколко банкноти в предварително донесения кожен калъф със сметката и започнали бързо да обличат връхните си дрехи. Отговорникът на екипа се изправил и започнал да търси с поглед сервитъора, на когото искал да плати лично сметката. През това време през панорамния прозорец и от дъното на помещението започнала стрелба по охраняваното лице и дамата.

Какви грешки са допуснати от отговорника на екипа охранители при организирането на охраната в ресторанта?

**Дидактически материали:** Наказателен кодекс. Закон за МВР. Закон за частната охранителна дейност.



## ИЗПИТНА ТЕМА № 6.

**Статут и компетенции на служителя от охраната – права и задължения. Обща характеристика на правата на охранителите – право на задържане, право на използване на физическа сила, помощни средства и оръжие. Същност и стратегии за справяне с професионалния стрес.**

### План-тезис:

- Определение на статута на професията. Връзка между права и задължения на охранителя. Същност на правата на охранителите. Задължения на гражданите.
- Права на охранителите - право на задържане, право на използване на физическа сила, помощни средства и оръжие.
- Същност на стреса. Стратегии за справяне със стреса. Социална подкрепа и стрес.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Анализира и изяснява правата и задълженията на охранителите и задълженията на гражданите.	10
Оценява и описва статута на служителя на охраната.	5
Обобщава връзката между правата и задълженията.	5
Разяснява правата на охранителите и конкретно право на задържане, правото на използване на физическа сила, помощни средства и оръжие.	10
Обяснява същността на стреса и значението на социалната подкрепа за справяне с него.	5
Определя значението на владенето на стратегии за справяне със стреса в контекста на професията на охранителя.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Екипът за охрана използва формацията „квадрат” в по-малко натоварени улици, където има по-малко хора, когато охраняваното лице се разхожда в парка или общува с аудитория.

При движение в голям парк с много дървета, хълмчета и алпинеуми охраняваното лице спира на място, където е пресрещнато от гражданин, който широко му се усмихва и завързва разговор с него. Охраняваното лице не съобщава на личния телохранител, нищо за лицето, с което разговаря. Охранителите трябва да предполагат възможните характеристики на събеседника въз основа на онова, което виждат. Екипът за охрана не се преустройва след спирането на охраняваното лице.

След 2-3 минути събеседникът внезапно прекъсва междуличностната вербална комуникация и на бегом се оттегля към близките дървета, а от съседния алпинеум се подават цевите на две огнестрелни оръжия, от които е открит огън по ВИП-а и екипа за охрана. Какви охранителни действия би следвало да бъдат предприети при такива обстоятелства? Допуснати ли са някакви грешки от охраната и охраняваното лице преди и по време на появата и развитието на описаната ситуация? Ако считате, че са допуснати, моля избройте ги!

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 7.

**Същност и обработка на информацията, информационни източници. Методи на аналитичната дейност. Охрана чрез технически системи за сигурност.**

### План-тезис:

- Същност и значение на информацията за работата на служителите от личната охрана.
- Начини на обработка, съхранение и опазване на информацията.
- Информационни източници.
- Аналитична дейност – методи.
- Специфични особености на охраната чрез технически системи за сигурност.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Изяснява същността и значението на информацията за работата на служителя от охраната.	5
Познава начините за обработка, съхранение и опазване на информацията.	10
Знае информационните източници.	5
Описва методите на аналитичната дейност.	5
Изяснява начините на охрана чрез технически системи за сигурност.	5
Описва техническите системи за сигурност.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Екипът за охрана във формация „квадрат“ се приближава към асансьор в обществена сграда, с който охраняваното лице трябва да се придвижи до 6-ти етаж. Личният телохранител остава с охраняваното лице, а останалите трима телохранители с асансьора се изнасят до 5-ти и 6-ти етажи.

След това в следващия асансьор се качват охраняваното лице и личният телохранител. При ползването на асансьора и влизането в него, охраняваното лице застава с гръб към страната, която е срещуположна на вратата. Личният телохранител застава от едната му страна, с лице към него и с гръб към вратата. В последния момент, преди да тръгне асансьора, в него се вмъква с извинителна усмивка един гражданин.

Осигурена ли е ефикасна защита на охраняваното лице при движението с асансьор? Допуснати ли са грешки от екипа за охрана? Ако според вас са допуснати грешки, моля опишете какви са те и се мотивирайте?

**Дидактически материали:** Закон за защита на класифицираната информация.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 8.

**Тактически действия при проверка за установяване на самоличност. Право на задържане на лица – тактика на действие. Обстоятелства, изключващи обществената опасност.**

### План-тезис:

- Лични документи. Кой има право да проверява личните документи. В кои случаи се проверяват личните документи.
- Тактика на проверка на личните документи.
- Случаи, в които лице може да бъде задържано в охраняван обект. Тактика на задържане. Действия след задържането. Взаимодействие с полицейските органи.
- Обстоятелства, изключващи обществената опасност - неизбежна отбрана, крайна необходимост.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае видовете лични документи и случаите, в които се проверяват личните документи.	5
Анализира правата и задълженията на служителите, които имат право да проверяват лични документи.	10
Описва тактиките за проверка на лични документи като част от пропускателния режим в охранявания обект.	5
Познава стъпките при взаимодействието с полицейските органи след задържане на лице в охраняван обект.	10
Описва обстоятелствата, изключващи обществената опасност.	5
Запознат е с обстоятелствата, които се третират като крайна необходимост и неизбежна отбрана.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Офисът на фирма „X” се намира на третия етаж в бизнес сградата, която се охранява от охранителната фирма „Z”. Всички лица, които работят в бизнес сградата, имат издадени пропуски за влизане със снимка и персонален код, който се чете от сканиращо устройство на входа на бизнес сградата от служители на охранителната фирма. Външните посетители се взимат от рецепцията на входа на фирмата от придружител, който се изпраща от фирмата, при която отива всеки външен посетител.

В понеделник сутринта в 8.45 ч. г-н Иванов, изпълнителен директор на фирма „X”, пристига със своя автомобил пред сградата, в която се намира офиса му и заедно с личната охрана се качва в асансьора. Минута по-късно в сградата проехтява тътен от взрив, при който е взривен асансьорът, с който пътува г-н Иванов, задено с личната му охрана.

Моля, опишете възможните причини, поради които е станал възможен атентатът срещу охраняваното лице.

Какви трябва да бъдат действията на охраната на бизнес сградата при такива ситуации.

Има ли грешки в поведението и действията на бизнесмена и личната му охрана и ако има, моля опишете ги.

**Дидактически материали:** Наказателен кодекс. Закон за частната охранителна дейност. Закон за МВР.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 9.

**Престъпления против собствеността. Право на използване на физическа сила, помощни средства и оръжие - тактика и ограничения. Мерки за безопасност при стрелба с огнестрелно оръжие.**

### План-тезис:

- Правни норми регламентиращи престъпленията против собствеността. Правна същност - кражба, грабеж, длъжностно присвояване, вещно укривателство.
- Основания за използване на физическа сила и помощни средства. Тактика на действие. Ограничения при използване на физическа сила, помощни средства и оръжие. Законови основания за използване на оръжие.
- Общи мерки за безопасност при боравене с огнестрелно оръжие. Мерки за безопасност при стрелба в стрелбище. Отстраняване на засечки на огнестрелно оръжие.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае правните норми регламентиращи престъпленията против собствеността.	5
Описва видовете престъпления против собствеността.	5
Обяснява правните основания за определяне на различни действия като кражба, грабеж, длъжностно присвояване, вещно укривателство.	10
Изброява правните основания за използване на физическа сила и помощни средства при осъществяване на дейността на охранителя.	5
Познава ограниченията при използването на помощни средства, физическа сила и оръжие при осъществяване на служебните задължения на охранителя.	5
Анализира подробно законовите основания за използване на оръжие.	5
Обяснява общите мерки за безопасност при боравене с огнестрелно оръжие и изброява стъпките за отстраняване на засечки на огнестрелно оръжие.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

При движение в стандартна охранителна формация извън населено място телохранителят в охраняваната кола (в която пътува охраняваното лице), поради кратковременна разсеяност, не забелязва навреме засада на противник отпред, който стреля по него и шофьора. Телохранителят е ранен тежко, но шофьорът е невредим.

Какви маневри и охранителни действия следва да бъдат извършени от шофьорите и охранителите в охраняваната и охраняващата кола, за да бъде осигурена ефикасна защита на охраняваното лице?

**Дидактически материали:** Наказателен кодекс. Закон за частната охранителна дейност. Закон за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 10.

### Задължения на охранителите в антитерористичната дейност. Тактика на действие на личната охрана при отвлечане и вземане на заложник.

#### План-тезис:

- Определение за тероризъм и терористично действие. Превантивни антитерористични мерки.
- Действия на охранителя при терористична заплаха. Действия на охранителя при извършен терористичен акт.
- Тактика на действие на личната охрана при отвлечане и вземане на заложник.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Анализира понятията тероризъм и терористично действие.	10
Обяснява алгоритъма на действие на охраната при терористична заплаха и при извършен терористичен акт.	10
Описва превантивните антитерористични мерки според охранявания обект.	10
Знае тактиката на действие на личната охрана при отвлечане и вземане на заложник.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

#### Практико-приложна задача:

Чрез оценка и анализ на ситуацията посочена в казуса и аргументирайки отговорите на поставените в него въпроси, направете препоръка за ефективни действия в ситуация на осъществен терористичен акт и взети заложници.

#### Казус:

Терорист е влязъл в банка, прехвърлил се е през гишето на една от касиерките в паричния салон и е взел нея и още 6 служителки за заложници.

Присъстващите в паричния салон клиенти и банкови служителки са станали очевидци на случая. Болшинството от тях са побегнали в няколко посоки от местопроизшествието, търсейки спасение от терориста.

Двамата дежурни охранители са извикали на гражданите и останалите служители да легнат на пода, заели са стрелкови позиции от двете страни на терориста, зад укрития.

Терористът е бил много напрегнат и нетърпелив, съобщил е своите условия за освобождаване на заложниците.

Какви би следвало да бъдат действията на охранителите при подобна ситуация? Възможно ли е да употребят огнестрелно оръжие срещу терориста? С кои органи следва да взаимодействат за овладяване на ситуацията?

Тъй като охранителите професионално са задължени да запазят здравето и живота на заложниците в охранявания от тях обект до пристигането на полицейските сили, би следвало първоначално те да започнат преговора с терориста.

Опишете тактиката за преговаряне с терориста до пристигането на полицейските сили.

Могат ли охранителите да поемат отговорност за фиктивно обещание към терориста за изпълнение на поставените от него условия?

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Закон За МВР. Наказателен кодекс.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 11.

**Тактика на действие на охраната при извънредни обстоятелства. Психична готовност на охранителя за адекватно поведение в екстремни ситуации. Съучастие – същност и форми, съгласно Наказателния кодекс.**

### План-тезис:

- Определение за извънредна ситуация. Тактика на действие при въоръжено нападение. Тактика на действие при сигнал за взривно устройство. Тактика на действие при природно бедствие, пожар, производствена авария.
- Физически умения за справяне в критична ситуация. Психична готовност при екстремна ситуация.
- Същност на съучастието, подбудителството и съизвършителството съгласно Наказателния кодекс.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Познава същността на ситуация, която се определя като извънредна.	10
Характеризира тактиката на действие на охраната при въоръжено нападение и при сигнал за взривно устройство.	5
Изяснява и описва тактиката на действие при природно бедствие.	5
Описва тактиката на действие при пожар и производствена авария.	5
Изяснява значението на физическите умения за справяне в критична ситуация и на психичната готовност за действия в екстремални ситуации.	10
Характеризира правната същност на съучастието, подбудителството и съизвършителството.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Евакуиране на охранявано лице може да се наложи когато автомобилната формация на охраната е попаднала под атака и охраняваният автомобил е понесъл щети, които не му позволяват да продължи. В такъв случай се налага спешното прехвърляне на охраняваното лице от охранявания автомобил в охраняващия автомобил.

Работна ситуация: при движение на формация от два автомобила (охраняван и охраняващ) през деня по тесен път в гориста местност охраняваният автомобил е бил ударен от нападатели отляво и поради невъзможност да продължи е спрял. В охраняваният автомобил се намира личният телохранител, в охраняващия автомобил се намират другите двама членове на екипа и шофьор.

Какви маневри и действия трябва да се предприемат от охраняващия автомобил и от охранителите за да се защити и евакуира безопасно охраняваното лице?

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Наказателен кодекс. Закон за МВР.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 12.

**Управление на охранителната дейност – същност. Приходи и разходи на фирмата – икономическа роля и структури. Видове рискове (професионален и здравен риск - понятия).**

### План-тезис:

- Органи за управление на охранителната дейност. Вътрешни нормативни документи – инструкции, длъжностни характеристики, планове. Организиране движението на информацията – отчети, указания, заповеди.
- Съдържание на разходите на производството по икономически елементи. Видове и структура на разходите. Основни фактори, които ги формират. Приходи и постъпления. Критична (равновесна) точка на продажбите.
- Професионален и здравен риск при общо действие на вредни фактори – механични действие, микроклимат, шум, вибрации, осветление, отопление, прах, токсични и други вредни вещества и лъчения и при електрически ток.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Посочва органите за управление на охранителната дейност.	10
Описва вътрешните нормативни документи – инструкции, длъжностни характеристики, планове.	5
Познава организацията на движението на информацията и нейния анализ.	5
Запознат е със съдържанието на разходите на производството по икономически елементи.	5
Описва видовете и структурата на разходите и основните фактори, които ги формират.	5
Оценява вредните фактори за здравословното състояние на служителите.	5
Анализира професионалния и здравен риск при общо действие на вредни фактори.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Вие сте нает като ръководител на екип за лична охрана и ви е възложено да направите препоръки за изграждането на офис на охраняваното от вас лице. Изграждането на офиса още не е започнало и вие можете да препоръчате къде да е разположен офисът, как да бъде изграден. Направете списък с препоръки за изграждане на офис, в който клиентът ви да бъде максимално защитен.

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Кодекс на труда.

## ИЗПИТНА ТЕМА №13.

**Организация и ръководство на състава на екипа за лична охрана – инструктаж, разработване на инструкции, длъжностни характеристики, графици за дежурство. Професионална комуникация.**

### План-тезис:

- Организация и ръководство на личната охрана.
- Съдържание на инструктажа на охранителите.
- Оперативно ръководство при извънредни ситуации.
- Графици за дежурство.
- Невербална комуникация. Вербална и инструментална комуникация.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Запознат е с организацията и ръководството на личната охрана.	5
Описва съдържанието на инструктажа на охранителите и задълженията за обучение и инструктажи на работещите.	10
Обяснява оперативното ръководство при извънредни ситуации.	5
Изяснява алгоритъма на изготвяне на графици за дежурство.	10
Анализира значението на невербалната, вербалната и инструментална комуникация в професионалното общуване.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

При движение с два автомобила в стандартна охранителна формация в градска зона по улица с двупосочно движение, телохранителят в охраняваната кола открива навреме засада на противник отдясно. Противникът е заел удобна позиция за стрелба и всеки момент ще открие огън. Автомобилният трафик и в двете посоки на движение е интензивен.

Какви маневри и охранителни действия следва да извършат шофьорите и охранителите от охраняваната и охраняващата кола, за да бъде осигурена ефикасна защита на охраняваното лице?

**Дидактически материали:** Кодекс на труда. Закон за частната охранителна дейност.



## ИЗПИТНА ТЕМА № 14.

**Контрол на дейността на личната охрана – форми и методи. Конфликтите в охранителната дейност – управление и разрешаване на конфликти.**

### План-тезис:

- Роля на контрола в дейността на личната охрана. Форми и методи на контрол. Отчетност на контролната дейност.
- Същност на конфликта. Динамика на конфликта.
- Стратегии на поведение в конфликтна ситуация.
- Стратегии за разрешаване на конфликти.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Запознат е с ролята и значението на контрола в дейността на личната охрана.	5
Описва формите на контрол в охранителната дейност.	10
Представя методите на контрол в охранителната дейност.	10
Познава стъпките за отчетност на контрола в охранителната дейност.	5
Обобщава същността, динамиката на конфликта и стратегиите на поведение в конфликтна ситуация.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

При осъществяването на охранителните действия телохранителят, който е десничар (силната му ръка е дясната и с нея държи огнестрелно оръжие) се движи на около 1,5 метра от лявата страна на охраняваното лице и не извършва наблюдение на околната среда вдясно и зад него. Внезапно възниква опасност от въоръжено нападение от 10 метра вдясно от охраняваното лице.

Възможно ли е при такива условия на охранителната работа охранителят да отрази адекватно опасността и да защити охраняваното лице? Допуснати ли са грешки при позиционирането на охранителя зад охраняваното лице? Ако смятате, че са допуснати грешки при позиционирането, какви са те? Моля, опишете ги!

**Дидактически материали:** Кодекс на труда. Закон за частната охранителна дейност.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 15.

**Управление на персонала в охранителните фирми – подбор, обучение, стимулиране и санкциониране. Условия за сключване на трудов договор. Професионално общуване в охранителната дейност.**

### План-тезис:

- Подбор на охранителите. Обучение и квалификация. Система за стимулиране и санкциониране.
- Съдържание на трудовия договор. Форма. Регистриране в НАП–особености. Колективен и индивидуален трудов договор. Времетраене на трудовия договор. Дисциплинарни нарушения - видове. Начини за прекратяване на трудовия договор.
- Стиллове на професионално общуване. Същност на професионалното общуване.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Описва методите за подбор на охранителите.	5
Познава формите за обучение и квалификация на охранители.	5
Обобщава системата за стимулиране и санкции на охранителите.	5
Изяснява съдържанието, времетраенето на трудовия договор и видовете договори.	5
Обяснява алгоритъма на регистриране на трудовите договори в НАП.	5
Анализира видовете дисциплинарни нарушения и начините за прекратяване на трудовия договор.	5
Описва стилловете на професионално общуване.	5
Запознат е със същността на професионалното общуване.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

При подбора на кандидати за охранителна работа служителите по човешки ресурси в частните охранителни фирми трябва да оценят до каква степен кандидатите притежават набор от професионално-значими качества, които са важни за упражняване на професията “Охранител”. Да предположим, че Вие сте служител по човешки ресурси и по 6-бална система сте оценили наличието на професионално-значимите качества у даден кандидат за работа по следния начин: наблюдателност – 5; способност за правилно оценяване на събитията, които протичат в обзрима материална и социална среда – 3; способност за бърза реакция при изменения в обстановката и правилно реагиране в сложна ситуация – 3; съобразителност и находчивост – 3; акуратност и бързина в работата – 4; способност за запомняне на голяма по обем информация – 3; умение за оказване на положително въздействие върху поведението на хората – 3; организираност – 4; честност и принципност 6; чувство за отговорност – 6; дисциплинираност – 6; упоритост и настойчивост – 6; емоционална уравновесеност и психическа устойчивост – 5; способност за самоконтрол – 5; самостоятелност – 5; увереност в себе си и добро самочувствие – 5. При максимум 96 точки обща оценка в така предложената Ви система за оценка, Вашият кандидат набира общо 72

точки и се нарежда на едно от високите нива на притежаване на професионално-значими качества.

Вие сравнявате неговите данни с данните на друг кандидат за работа. А те са следните: наблюдателност – 6; способност за правилно оценяване на събитията, които протичат в обозрима материална и социална среда – 6; способност за бърза реакция при изменения в обстановката и правилно реагиране в сложна ситуация – 6; съобразителност и находчивост – 5; акуратност и бързина в работата – 4; способност за запомняне на голяма по обем информация – 5; умение за оказване на положително въздействие върху поведението на хората – 5; организираност – 5; честност и принципност 3; чувство за отговорност – 3; дисциплинираност – 3; упоритост и настойчивост – 3; емоционална уравновесеност и психическа устойчивост – 6; способност за самоконтрол – 6; самостоятелност – 6; увереност в себе си и добро самочувствие – 6. Вторият кандидат е на още по-високо място в скалата на притежаваните професионално-значими качества. Той набира общо 78 точки, с 6 точки повече от първия кандидат.

Вие трябва да изберете един от двамата кандидати за работа. Ще се съобразите с броя на набраните точки, но не сте длъжен да се придържате формално и категорично към този критерий за подбор.

Кой от двамата кандидати ще изберете? Мотивирайте избора си.

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Кодекс на труда.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 16.

**Престъпления против личността и собствеността. Охраняван обект – понятие, видове и начини за защита. Сили за реагиране на сигналите на СОТ и тактика на действие.**

**План-тезис:**

- Видове престъпления против личността и собствеността съгласно Наказателния кодекс.
- Видове охранявани обекти – начини за защита на охраняваните обекти - жива охрана, електронна охрана, комбинирана.
- Организация на силите (физически лица) за реагиране на сигналите на СОТ. Начин на действие с техническите средства, МПС и свързочна техника.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Знае видовете престъпления против личността и собствеността.	10
Описва видовете охранявани обекти.	5
Характеризира начините за защита на охраняваните обекти.	5
Сравнява начините за защита на охраняваните обекти според спецификата на самия обект.	10
Описва организацията на силите за реагиране на сигналите на СОТ.	5
Представя начина на действие с техническите средства, с МПС и свързочна техника.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### **Практико-приложна задача:**

Чрез анализ на работната ситуация и отговор на поставените въпроси, конструирайте алгоритъма за тактиката на действие на служителите по сигурността.

Работна ситуация: При получаване на сигнал от СОТ от охраняван обект трябва да извършат проверката двама охранители в лек автомобил, в тъмната част на денонощието. Обектът представлява голяма сграда на частно жилище с висока ограда, намира се във вилна зона. Живущите в жилището отсъствуват от няколко дни, осветлението пред централния вход е изключено.

Охранителите предполагат, че в сградата може да е проникнал незаконно извършител на грабеж.

Опишете какви действия трябва да предприемат охранителите.

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Наказателен кодекс.

### **ИЗПИТНА ТЕМА № 17.**

**Класификация на стрелковото оръжие и боеприпасите. Право и ограничения за използване на оръжие. Оказване на първа долекарска помощ.**

#### **План-тезис:**

- Класификация на стрелковото оръжие по историческа последователност, по предназначение, по далекобойност.
- Ограничения при използване на оръжие. Законови основания за използване на оръжие.
- Обработка на раните – правила. Превръзка на рана ако в нея има голямо чуждо тяло. Начини за кръвоспиране. Долекарска помощ при изкълчване, навяхване и счупване на костите. Реанимация на дишането – начини за изкуствено дишане. Първа помощ при термични изгаряния и изгаряния от киселини и основи.

<b>Критерии за оценяване</b>	<b>Максимален брой точки 60</b>
Описва класификацията на стрелковото оръжие по историческа последователност, по предназначение и по далекобойност.	5
Познава основанията за използване на оръжие за самоотбрана.	5
Знае ограниченията при използване на оръжие в охранителната дейност.	10
Изяснява ограниченията за използване на оръжие в охранителната дейност и законовите основания за използване на оръжие.	5
Описва правилата за обработка на раните, поставяне на превръзка на рана ако в нея има голямо чуждо тяло и начини за кръвоспиране.	5
Анализира значението на долекарската помощ при изкълчване, навяхване и счупване на костите, реанимация на дишането и първа помощ при термични изгаряния и изгаряния от киселини и основи.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Прилагайки знания си за правото на използване на оръжие и анализирайки дадения казус, изработете схема на действие за справяне в посочената ситуация: вие сте охранител на обект, който се намира далече от населено място. Въоръжен сте с огнестрелно оръжие, носите един чифт белезници. През светлата част на денонощието в охранявания обект проникват с цел грабеж група от двама души, единият е на видима възраст 15-16 години. Успели са да разбият катинара на склад в обекта, проникнали са вътре, но не са изнесли фирмено имущество. Вие изненадвате престъпниците в момента на извършване на грабежа, при пълнене на чували със стока.

Крадците са настроени агресивно, носят опасни предмети - дървени пръти с дължина от 1,5 до 2 метра, вероятно са въоръжени и с хладно оръжие.

Вие нареждате на грабителите да останат на място, да оставят чувалите със стока и да пуснат на земята дървените пръти. Пригответе се да ги задържите. Крадците изпълняват нареждането Ви, но възрастният казва на непълнолетния да излезе 1-2 крачки пред него. В момента, в който той пристъпва напред, на около 3-4 метра пред Вас, другият престъпник бързо се навежда и грабва дървения прът. А непълнолетният изважда сгъваем нож, отваря го и се приготвя да го хвърли по Вас. Вие решавате при такава обстановка да предупредите престъпниците за употреба на огнестрелно оръжие. Предупреждавате ги, зареждайки пистолета, изтегляте се 2-3 крачки встрани, насочвате оръжието срещу тях.”

Ще изстреляте ли предупредително един куршум във въздуха?

Ще вземете ли някого на прицел? Ще използвате ли оръжието? Моля, опишете действията, които ще предприемете..

**Дидактически материали:** Наказателен кодекс, Наказателно-процесуален кодекс, Закон за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите, ППЗКВВООБ.

### ИЗПИТНА ТЕМА № 18.

**Материално-техническо осигуряване на личната охрана – въоръжение, помощни средства, средства за индивидуална защита. Видове и характеристика на помощните средства за отбрана. Характеристика и класификация на взривните вещества.**

#### План-тезис:

- Видове материално – техническото осигуряване на личната охрана.
- Значение на материално – техническото осигуряване на личната охрана.
- Въоръжение, помощни средства и средства за индивидуална защита на личната охрана.
- Изброяване на помощните средства за отбрана, описание на работата с тях и правни основания за използването им.
- Мерки за безопасност при работа с помощни средства за отбрана.
- Характеристика на взривните вещества. Класификация на взривните вещества. Свойства на барута. Видове взривни вещества.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Посочва видовете материално-техническо осигуряване на личната охрана.	5
Изяснява значението на материално-техническо осигуряване на личната охрана.	5
Посочва видовете помощни средства за отбрана.	5

Познава правните основания за използването на помощни средства при упражняване на дейността на охранителя.	10
Запознат е с мерките за безопасност при работа с помощни средства за отбрана.	5
Описва и категоризира взривните вещества и свойствата на барута.	5
Знае класификацията на взривните вещества.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Според възложен договор за охрана Вие сте личен телохранител на охраняваното лице, на съпругата му и на двете му деца. Освен това в практиката се налага да шофирате автомобила на охраняваните лица, да пазарувате в близкия до жилището супермаркет и да носите в двете си ръце багаж, когато сте със съпругата, да носите ученическите чанти на децата, когато ги съпровождате до училище и обратно.

Редно ли е да извършвате горепосочените действия при изпълнение на специфичните Ви задължения като лична охрана?

Ако не е редно да извършвате горепосочените действия при изпълнение на специфичните Ви задължения като лична охрана, поради какви причини е така? Моля, аргументирайте отговора си!

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Закон за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите. Кодекс на труда.

### ИЗПИТНА ТЕМА № 19.

**Информационно – аналитична дейност, прогнозиране и планиране при изпълнение на дейността по осъществяване на лична охрана.**

**Вътрешна и външна балистика. Ред за придобиване на огнестрелно оръжие.**

#### План-тезис:

- Същност на информационно-аналитичната дейност.
- Значение на прогнозирането и планирането на дейността по осъществяване на лична охрана.
- Вътрешна балистика – графика на налягането на барутните газове и скоростта в цевта. Външна балистика – траектория и скорост на куршума.
- Изисквания за придобиване на огнестрелното оръжие. Нормативни документи и регламентация.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки 60
Описва същността на информационно-аналитичната дейност в работата на екипа за лична охрана.	10
Характеризира прогнозирането и планирането на дейността на личната охрана.	5
Определя вътрешната балистика с графика на налягането на барутните газове и скоростта в цевта и външната балистика с траектория и скорост на куршума.	5
Познава нормативните документи и нормите регламентиращи правото и реда за придобиване на огнестрелно оръжие.	10
Запознат е с правните основания за придобиване на огнестрелно оръжие.	5
Обяснява правните ограничения за придобиване на огнестрелно оръжие.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Анализирайте следната ситуация: “Автомобилът на охраняваното лице спира до тротоара на оживена улица. Шофирал е телохранителят, който не е излязъл от колата, но охраняваното лице бърза по работа, отваря сам вратата и слиза от автомобила. Няма достатъчно време телохранителят да огледа района и да анализира оперативната обстановка (да забележи и оцени наличието на евентуална опасност от нападение).“

Какви действия би следвало да предприеме личният телохранител, за да отклони или предотврати евентуално нежелано физическо нападение срещу охраняваното лице? Допуснати ли са грешки при организацията на личната охрана и ако са допуснати, какви са те? Моля, опишете ги!

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Закон за контрол над взривните вещества, огнестрелните оръжия и боеприпасите.

### ИЗПИТНА ТЕМА № 20.

**Антитерористичната дейност в работата на личната охрана. Организация и тактика на охраната на физическо лице при екстремални условия – заплаха към охраняваното лице при пожар, природно бедствие, въоръжено нападение, отвличане. Способи и оборудване за откриване на взривни устройства.**

#### План-тезис:

- Определение за тероризъм и терористично действие. Превантивни антитерористични мерки. Действия на охранителя при терористична заплаха. Действия на охранителя при извършен терористичен акт.
- Тактика на охраната при заплаха към охраняваното лице. Видове заплахи и действие по предотвратяването на инциденти.
- Способи и оборудване за откриване на взривни устройства.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки
	60
Знае и обяснява понятията тероризъм и терористично действие.	10
Изяснява действията на охраната при терористична заплаха и при извършен терористичен акт.	5
Описва превантивните антитерористични мерки като ги анализира според видовете заплахи.	5
Запознат е с тактиката на действие на личната охрана при заплаха към охраняваното лице, при пожар, природно бедствие, въоръжено нападение, отвличане.	10
Познава способите за откриване на взривни устройства.	10
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Представете си, че изпълнявате длъжността „личен телохранител“ на физическо лице и според договора за охрана. Вие следва да го охранявате средно по 8 часа в денонощие. Според клаузите в договора не се занимавате с охранителна дейност по отношение на

съпругата му и не охраняват и двете деца на възложителя по договора. След няколко седмици изпълнение на охранителна дейност възложителят на договора Ви поставя задача да придружавате съпругата му след работното ѝ време с личната му лека кола до жилището им, както и да отвеждате и след това да приберете от училище двете му деца в рамките на работното Ви време.

Редно ли е да изпълнявате горепосочените допълнителни задачи? Ако отговорът Ви е положителен, дайте обяснение за това. Ако пък отговорът Ви е отрицателен, също го аргументирайте.

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Кодекс на труда.

## ИЗПИТНА ТЕМА № 21.

**Организация на дейността на личната охрана - изготвяне на инструктажи, разработване на инструкции, длъжностни характеристики и графици за дежурство. Дейности по обезопасяване на дома, офиса и автомобила на охраняваното лице.**

### План-тезис:

- Съдържание на инструктажа, инструкциите, длъжностните характеристики на личната охрана. Технология на изготвяне на графици за дежурство.
- Дейности по обезопасяване на дома, офиса и автомобила на охраняваното лице.
- Обща характеристика на видовете датчици. Преценка на броя и видовете датчици, съобразени с особеностите на съответните обекти.
- Необходимост от монтиране на пропускателни системи. Подбор на съответния вид система, съобразена с изискванията на съответния обект.

Критерии за оценяване	Максимален брой точки <b>60</b>
Познава съдържанието на инструктажа на личната охрана.	10
Описва съдържанието на инструкциите и длъжностните характеристики на охранителите.	5
Изяснява алгоритъма на изготвяне на графици за дежурство и значението им.	10
Мотивира преценката на броя и видовете датчици, съобразно особеностите на съответните обекти.	5
Мотивира необходимостта от монтиране на пропускателни системи.	5
Сравнява значението на правилния подбор на съответния вид система, съобразно изискванията на съответния обект.	5
Решава вярно практико-приложната задача.	20

### Практико-приложна задача:

Направете схеми за движение пеша на екипи за лична охрана, изградени от един, двама, трима и четирима телохранители. Опишете зоните на отговорност и наблюдение на всеки телохранител за всяка схема.



**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Кодекс на труда.

**Комисията по оценяване на писмените работи по теория определя всеки критерий, конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретния брой присъдени точки.**

#### **IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА СПЕЦИАЛНОСТТА**

##### **1. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.**

Чрез държавния изпит по практика на специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетенции на обучаваните, отговарящи на трета степен на професионална квалификация.

Изпитът по практика се състои в демонстриране на умения: за боравене с помощни средства (палки, белезници, електрошокови прибори и др.), с газово и огнестрелно оръжие ; за прилагане на техники от бойните изкуства при осъществяване на дейностите по охраната; за търсене на взривни устройства в автомобил; за съпровождане на охранявано лице при движение пеша.

Индивидуалното изпитно задание съдържа пълното наименование на училището/обучаващата институция, празни редове за попълване имената на обучавания, квалификационната форма, началната дата и началния час на изпита, краен срок на изпита - дата и час, темата на индивидуалното практическо задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното практическо задание.

Индивидуалните практически задания се съставят в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван в началото на изпита изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

##### **2. Критерии за оценяване.**

За всяко индивидуално практическо задание комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика разработва критерии за оценяване и съответните показатели.

Посочва се максималният брой точки, които се поставят при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Те са в съответствие с посочените в Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация по професията 861010 "Охранител", специалност 8610102 "Лична охрана" от област на образование "Обществена сигурност и безопасност".

#### **V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ**

Системата за оценяване, приложена в изпитната програма, е точкова. Сумата от точките за всички критерии от изпитна тема и от едно задание е 60. За всеки критерий точките са определени съобразно неговата тежест и са максимални. В зависимост от показаните умения и знания могат да се получат точки от 0 до максималния брой за всеки критерий. Точките получени за всеки критерий се сумират. Общият брой точки се приравнява към цифровата оценка по формулата:

**Цифровата оценка = общият брой точки от всички критерии : 10**

Получената оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Изпълнението на практическото задание от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 за системата на оценяване.

## VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Антонов И., Куртев С., Станчев И., “Специална тактика”, съвместно
2. Андреева, Л. Социално познание и междуличностно взаимодействие. С., 1998.
3. Великов, Никола , Обща теория на пазарната икономика / микроикономика първа част и в две части – макроикономика – София, 2006г./
4. Валенщайн Л. М., “Оръжие – пистолет”, Учебно-методическо по собие по стрелба с пистолет, М., 1997.
5. Вучков, В., Маринова, Г. – „Наказателен процес - схеми и таблици”, изд. Сиби, София 2007
6. Вучков, В. – Доказателствени средства, изд. Феня, София 2006
7. Вучков, В., Маринова, Г., Наказателен процес ( схеми и таблици), София, 2007г.
8. Гласман, О. Изкуството на бизнес етикецията. В. Търново, АБАГАР, 1998.
9. Гюрова, В. Андрагогия. Изкуството да обучаваме възрастни. С., „Универсал Друмев”, 1998.
10. Гиргинов, А., Наказателно право ( обща част и обособена част), изд. Софи-ер, София 2005
11. Гиргинов, А. , Наказателно право (обща и специална част), С., 2004г.
12. Ефремов Е.Б., Булях Ю.Н., “Огневая подготовка в охраном предприятии. Стрельба из служебных пистолетов и револьверов”, М., 2000.
13. Иванов, Хр. Бизнесът частна охранителна дейност. С., “Албатрос”, 2005.
14. Карапенчев, Ж. Педагогическа етика. В. Търново, Унив. издат. „Св. Св. Кирил и Методий”, 1993.
15. Каракашев, В., Наказателно право – „Компендиум”, изд. Ромина, София 1996
16. Миленкова А. Здравословни и безопасни условия на труд, учебник, Нови
17. Николаева, С. Възможностите и рисковете на убеждаването като възпитателен метод. С., сп. Педагогика, бр. 6-7/1998, с. 15-26.
18. Натанзон, Е.Ж. Прийоми за педагогическо въздействие. С., Народна просвета, 1968.
19. Нешев, К. Педагогическа етика. С., Наука и изкуство, 1986.
20. Пенев, П. Съставки на професионалния възпитателен процес в Народната милиция. С., 1989.
21. Пийз А. и А. Гарнър. Езикът на тялото. Скритият смисъл на думите. С., СИЕЛА, 2000.
22. Рангелова, Е. Нравствената култура на ученика като педагогически проблем. С., 1996 г.
23. Стоицова, Т. Живеем с другите/Социалнопсихологически проблеми/. С., НБУ, 1998.
24. Сорокин Е., Основи на бойната стрелба с пистолет, С., 1998.
25. Станчев И.,“Оперативно-бойна подготовка”, ВИПОНД, С., 2001 г.
26. Тодоров Г.Й. Личността в критични ситуации. С., 1975.
27. Хартман, Гернот , Пазарна икономика – в три части, София, 1992г.
28. Чакърова-Гатева, Л. Професионална етика за специалисти по здравни грижи. С., Булгарика, 2001.
29. Чернев, С. Самовъзпитанието като самостоятелен педагогически проблем и съставна част на възпитателния процес. В Теория на възпитанието, Благоевград, 1992.
30. Чернев, С., Белова, М. и А. Кочетов. Педагогически основи на самовъзпитанието. С., Народна просвета, 1988.
31. Кодекс на труда
32. Наредба № 7 на МТСП и МЗ за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на трудна работните места при използване на работно оборудване./ ДВ,бр. 88 от 1999г. ДВ,бр.88 от 2004г/.

33. Закон за здравето /ДВ, бр.70 от 2005г./
34. Статистически годишник и Статистически справочник на България, 2005 г., издания на Национален статистически институт и др.
35. Закон за частната охранителна дейност - Сборник нормативни актове. С., “Сиби”, 2005.

## **VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ**

проф. Петко Аврамов – Колеж по охрана и сигурност, гр. София  
доц.-д-р Бончо Ботев - Професионален колеж по охрана и сигурност, гр. София  
д-р Милен Иванов – Академия на МВР, гр. София  
д-р Михаил Байрактаров – Нов Български Университет, гр. София  
Илка Алексиева – Професионален колеж и гимназия по охрана и сигурност, гр. София  
Красимир Цветанов - Професионален колеж по охрана и сигурност, гр. София  
Атанаска Миленкова – Професионален колеж по охрана и сигурност, гр. София  
Марин Йорданов – “Балкан секюрити” ЕООД, гр. София  
Костадин Ихчиев - Професионален колеж и гимназия по охрана и сигурност, гр. София

## **VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ**

**а). Примерен изпитен билет по теория на специалността**

.....  
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА  
ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

**Професия 861010 Охранител  
Специалност 8610102 Лична охрана  
Изпитен билет №.....**

*Изпитна тема №10*

**Задължения на охранителите в антитерористичната дейност. Тактика на действие на личната охрана при отвлечане и вземане на заложник.**

**План-тезис:**

- Определение за тероризъм и терористично действие. Превантивни антитерористични мерки.
- Действия на охранителя при терористична заплаха. Действия на охранителя при извършен терористичен акт.
- Тактика на действие на личната охрана при отвлечане и вземане на заложник.

**Практико-приложна задача:**

Чрез оценка и анализ на ситуацията посочена в казуса и аргументирайки отговорите на поставените в него въпроси, направете препоръка за ефективни действие в ситуация на осъществен терористичен акт и взети заложници.

**Казус:**

Терорист е влязъл в банка, прехвърлил се е през гишето на една от касиерките в паричния салон и е взел нея и още 6 служителки за заложници.

Присъстващите в паричния салон клиенти и банкови служителки са станали очевидци на случая. Болшинството от тях са побегнали в няколко посоки от местопроизшествието, търсейки спасение от терориста.

Двамата дежурни охранители са извикали на гражданите и останалите служители да легнат на пода, заели са стрелкови позиции от двете страни на терориста, зад укрития.

Терористът е бил много напрегнат и нетърпелив, съобщил е своите условия за освобождаване на заложниците.

Какви би следвало да бъдат действията на охранителите при подобна ситуация? Възможно ли е да употребят огнестрелно оръжие срещу терориста? С кои органи следва да взаимодействат за овладяване на ситуацията?

Тъй като охранителите професионално са задължени да запазят здравето и живота на заложниците в охранявания от тях обект до пристигането на полицейските сили, би следвало първоначално те да започнат преговора с терориста. Опишете тактиката за преговаряне с терориста до пристигането на полицейските сили.

Могат ли охранителите да поемат отговорност за фиктивно обещание към терориста за изпълнение на поставените от него условия?

**Дидактически материали:** Закон за частната охранителна дейност. Закон За МВР. Наказателен кодекс.

**Председател на изпитната комисия:**.....

(име, фамилия)

.....  
(подпис)

**Директор/ръководител на обучаващата институция:**.....

(име, фамилия)

.....  
(подпис)

(печат на училището/обучаващата институцията)

**б).Примерно индивидуално практическо задание**

.....  
( пълно наименование на училището обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА/СПЕЦИАЛНОСТТА**

**Професия 861010 Охранител  
Специалност 8610102 Лична охрана**

**Индивидуално практическо задание №1**

На ученика/обучавания .....  
(трите имена на ученика/обучавания)

от ..... клас, форма на обучение....., сесия: ....., година 20.....г.

Начална дата на изпита: ..... Начален час: .....

Крайна дата на изпита: ..... Час на приключване на изпита.....

Чрез разрешаване на казуса да се демонстрират тактически действия за предотвратяване и противодействие на невъоръжено нападение от страна на нарушител по време на движение на охраняваното лице пеша.

Да се формулират правните основания за използване на физическа сила както и методите и начините за справяне в конфликтни ситуации.

**Казус:** Вие сте лична охрана на управител на фирма. При влизане в офиса на фирмата срещу охраняваното от Вас лице се извършва нападение. Нападателят е въоръжен с нож (за изпълнение на заданието се използва дървен нож).

**Указания за изпълнение на практическото задание:**

Изпълнението на практическото задание се провежда в демонстрационна зала.

Индивидуалното практическо задание се изпълнява с подходящо за целта облекло.

Необходими условия за изпълнение на индивидуалното практическо задание:

Спаринг партньор, палка, белезници.

Да се разиграе ситуация по Ваш избор в съответствие с казуса, след което трябва да обясните вашите действия.

По време на изпълнението на заданието е необходимо да спазвате техниките за безопасност.

Ученик/обучаван: .....  
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....  
(име, фамилия) (подпис)

Директор:.....  
(име, фамилия) (подпис)

печат на училището/обучаващата институция